

Fältrapporten

NR 3 • JULI 2024

Läget i fält med Hushållningssällskapens växtodlingsrådgivare, hortorådgivare och försöksledare

**Försöks-
special**

Fältrapporten

Fältrapporten från Hushållningssällskapet visar läget i fält från norr till söder med regelbundna rapporter, över odlingssäsongen. Rapporten baseras på intervjuer med Hushållningssällskapets försöksledare och försökstekniker över hela landet och den ger en inblick i vad som är aktuellt i växtodlingen när det gäller skördeprognoser, sjukdomstryck, insektsangrepp, kväveupptag och mycket annat.

Vill du veta mer? Välkommen att kontakta oss!

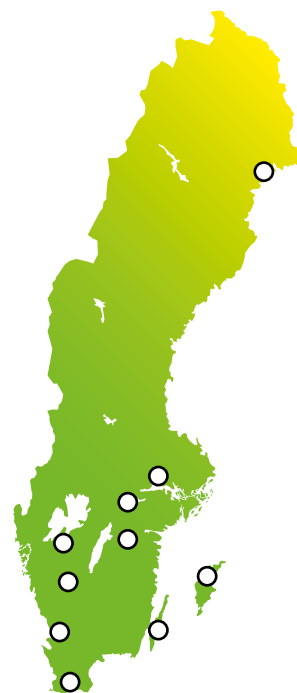
I denna fältrapport

- Vilken/vilka försöksgård/ar arbetar du vid?
Beskriv kort er verksamhet.
- Hur är läget vad gäller sjukdomar och skadedjur i försöken med spannmål och oljeväxter?
- Vilket är årets mest spännande försök hos er, enligt dig?

Frågorna är besvarade 1-2 juli. Vi reserverar oss för att läget kan ha förändrats sedan dess. Vänligen kontakta försökspersonalen för dagsfärsk rapport.

Texter: Boel Trulsson

Foto omslagsbild: Magdalena Åkesson

Hitta direkt i Fältrapporten

Norrbottn-Västerbotten

Erik Häggbom, Öjebyn Agro Park.....4

HS Konsult

Anders Ericsson, Brunnby och Säbylund6

Gotland

Lovisa Nissen, Hallfreda7

Östergötland

Agnes Hellgren, Klostergården8

Kalmar Kronoberg Blekinge

Magdalena Åkesson, Toroslunda9

Västra

Henrik Leijon, Logården10

Sjuhärad

Ola Hallin, Rådde gård11

Halland

Cristian Nilsson, Lilla Böslid13

Skåne

Ulrica Dyrland Martinsson14

Vi finns i hela landet

Hitta våra rådgivare och försökspersonal, samt alla våra tjänster på vår webb

www.hushallningsallskapet.se

Erik Häggbom **Biträdande försöksledare**
erik.haggbom@hushallningssallskapet.se
070-247 97 96

○ ÖJEBYN AGRO PARK

Höstvetedemon är intressant. Den ser lite glesare ut än vad den gjort tidigare år, men det är ändå positivt att den övervintrat efter en lång och kall vinter.

**Vilken/vilka försöksgård/ar arbetar du vid?
Beskriv kort er verksamhet.**

– Försöksgården heter Öjebyn Agro Park och här utför man försök i jordbruksgrödor som spannmål och hortogrödor som jordgubbar och broccoli. Fem personer jobbar med försöken.

Den 22 augusti genomför man en fältdag där man bland annat visar hortogrödor och bevattning samt det rybsprojekt som genomförs på Öjebyn Agro Park. Projektet går ut på att pressa den rybs som skördas på gården, oljan ska sedan omförestras till RME som i sin tur ska driva en av de traktorer som används på gården.

Hur är läget vad gäller sjukdomar och skadedjur i försöken med spannmål och oljeväxter?

– Det har varit väldigt lite bladlöss i år och nästan inga svampangrepp. I rybsen, som precis börjat blomma, finns en del rapsbaggar, men förmodligen inte så många att man måste bekämpa.

Vilket är årets mest spännande försök hos er, enligt dig?

– Höstvetedemon är intressant. Den ser lite glesare ut än vad den gjort tidigare år, men det är ändå positivt att den övervintrat efter en lång och kall vinter. Även höstråg och höstrågsvete ser bra ut.

Höstvete
Foto: Erik Häggbom

Rågsvete
Foto: Erik Häggbom

Blommanfde v rrybs
Foto: Erikl H ggbon

Anders Ericsson Försöksledare
anders.ericsson@hushallningssallskapet.se
070-562 02 71

Vi har försök i vårraps för att studera kålmalen och dess andra generation, som är väldigt intressant eftersom det finns stora kunskapsluckor om just kålmalen.

**Vilken/vilka försöksgård/ar arbetar du vid?
Beskriv kort er verksamhet.**

– Brunby och Säbyholm. Brunby är belägen utanför Västerås och Säbyholm utanför Örebro. Man har försök i främst spannmål och oljeväxter, men även en del i vall och majs. Totalt finns det åtta anställda och två till tre säsongsanställda på de båda gårdarna tillsammans. Förutom försöksverksamheten anordnar man även lantbruksmässan Brunby Lantbrukardagar.

Hur är läget vad gäller sjukdomar och skadedjur i försöken med spannmål och oljeväxter?

– I år har man sett ovanligt stora insektsangrepp, av bland annat kålmal, jordloppor, bladlöss och rapsbaggar. Det har även varit ovanligt mycket

gulrost i området, normalt sett brukar den inte blomma upp som den gjort i år. Detta skulle kunna bero på att många sorter som odlas blivit känsligare än tidigare.

Vilket är årets mest spännande försök hos er, enligt dig?

– Vi har försök i vårraps för att studera kålmalen och dess andra generation, som är väldigt intressant eftersom det finns stora kunskapsluckor om just kålmalen.

Skada orsakad av kålmal
Foto: Hushållningssällskapet

Lovisa Nissen **Försöksledare**

lovisa.nissen@hushallningssallskapet.se

0720-70 25 48

HALLFREDA

Just nu ser man tydliga skillnader mellan leden och man hoppas på lika tydliga skillnader när det är dags för skörd.

Vilken/vilka försöksgård/ar arbetar du vid?

Beskriv kort er verksamhet.

– Försöksstationen Hallfreda har funnits sedan 2008. Två personer arbetar där på heltid, dessutom tar man in ytterligare hjälp i form av F-skattare och sommarjobbare, när så behövs. Man genomför försök inte bara i de vanliga grödorna spannmål och oljeväxter, utan även i vall, morot och palsternacka. Dessutom testar man strategier mot det på Gotland problematiska ogräset vitblåra. Man gör även bevattningsförsök.

Hur är läget vad gäller sjukdomar och skadedjur i försöken med spannmål och oljeväxter?

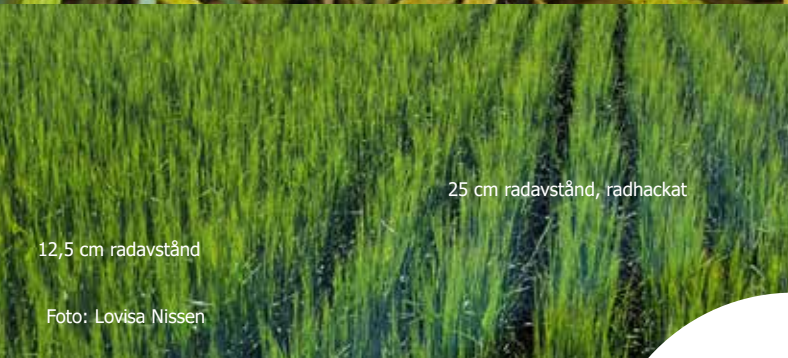
– Just nu är det mycket svamp i vårkornet och det finns mycket rapsbaggar

Vilket är årets mest spännande försök hos er, enligt dig?

– Vi har ett försök i vårkorn där man tittar på olika strategier i form av utsädesmängder och ogräsbekämpning. Man testar bland annat att kombinera radhackning och radsprutning för att minska kemikalimängden. Just nu ser man tydliga skillnader mellan leden och man hoppas på lika tydliga skillnader när det är dags för skörd. Det är första året man kör denna försöksserie. För att vara säker på att det ska finnas ogräs har man sått in vårraps i försöket, som alltså får agera ogräs.

Obehandlad kornrost

12,5 cm radavstånd

Foto: Lovisa Nissen

25 cm radavstånd, radhackat

Radhackning

Agnes Hellgren Forsöksledare
agnes.hellgren@hushallningssallskapet.se
0708-29 08 25

○ KLOSTERGÅRDEN

I åkerböna har man ett ogräsförsök där man testar olika preparats verkan med olika harvningsalternativ

Vilken/vilka försöksgård/ar arbetar du vid? Beskriv kort er verksamhet.

– Försöksstationen heter Klostergården och här gör man alla typer av försök, men främst sortförsök och växtskyddsförsök, i alla grödor. Totalt utförs runt 200 försök och en stor del av dessa är konfidentiella försök som görs åt exempelvis kemiföretag, sortförädlare eller växtnäringföretag. Under sommarsäsongen i år jobbar 12 personer på försöksstationen

Hur är läget vad gäller sjukdomar och skadedjur i försöken med spannmål och oljeväxter?

– Det är väldigt lugnt i fält just nu, men man ser en del gulrost i höstvetet. I både vårsäd och oljeväxter är det väldigt rent.

Vilket är årets mest spännande försök hos er, enligt dig?

– Bland de konfidentiella finns en del spännande. Det finns även intressanta försök med biostimulanter i exempelvis ärt. I åkerböna har man ett ogräsförsök där man testar olika preparats verkan med olika harvningsalternativ.

Klostergården
Foto: Tobias Heintze

Magdalena Åkesson Trädgårdsingenjör
magdalena.akesson@hushallningssallskapet.se
072-1516836

TORSLUNDA

Man testar även odling av smultron och smulgubbar för att se om det kan vara ett alternativ för självplockning parallellt med de sena jordgubbssorterna.

Vilken/vilka försöksgård/ar arbetar du vid? Beskriv kort er verksamhet.

– Försöksgården är belägen mitt på Öland och man har försök i lantbruks- och hortogrödor. Dessutom har man en odlingsdemo i jordgubbar sedan 2022. Denna demo är ett samarbete med LRF Trädgård och är en del i deras projekt ”Ökad konkurrenskraft vid extremväder” där man har tre led med olika bevattningsstrategier för att se hur mängden vatten påverkar mängden jordgubbar. Man har även sortförsök i höstvetete och majs, både kärn- och fodermajs. Det finns även ett bevattningsförsök som genomförs tillsammans med SLU, med fem olika led; obehandlat, tillskott samt tre olika underskottsbevattningar i olika utvecklingsstadier.

Hur är läget vad gäller sjukdomar och skadedjur i försöken med spannmål och oljeväxter?

– Hittills har det varit relativt lite skadedjursangrepp och sjukdomar.

Vilket är årets mest spännande försök hos er, enligt dig?

– Det mest spännande försöket är jordgubbsdemo som nämns ovan. Man har en ny bevattningsanläggning och man kan styra vattenmängd och näringstillförsel väldigt exakt. Man testar även odling av smultron och smulgubbar för att se om det kan vara ett alternativ för självplockning parallellt med de sena jordgubbssorterna.

Sortförsök i majs
Foto: Magdalena Åkesson

Försök i jordgubbar
Foto: Magdalena Åkesson

Henrik Leijon **Försökstekniker**
henrik.leijon@hushallningssallskapet.se
070-201 14 22

LOGÅRDEN

Föreningen Sveriges Frö- och Oljeväxtodlare, SFO, har ett försök i timotej, där man testar vanligt förekommande ogräspreparat, som tillförs vid olika tidpunkter och i olika doser, för att se om dessa preparat påverkar fröskörden.

**Vilken/vilka försöksgård/ar arbetar du vid?
Beskriv kort er verksamhet.**

– På Logården genomför man olika försök i spannmål, potatis, gräsfrö, majs och oljeväxter. Man testar växtskyddsbehandlingar, växtnäring och sorter. Man utför både officiella och privata försök. Även HUSEC försök görs här. Det finns ett eget laboratorium som har fått nya lokaler och ny utrustning och man utför även markkarteringar. I laboratoriet analyserar man markkarteringsprover, stallgödsel och vallfoder. Dessutom kan man göra egna spannmålsanalyser där man kontrollerar vattenhalt, proteinhalt och volymvikt med mera för de egna sortförsöken och åt externa kunder. Man gör även falltalsanalyser. Den 19 juni genomfördes Logårdsdagen, som är som en minimässa där man visade laboratoriet och demonstrationsodlingar, dessutom fanns utställare som Lantmännen, Vara Lagerhus och några maskinfirmor på plats. Jordbruksverkets generaldirektör invigde den nya laboratoriedelen.

Hur är läget vad gäller sjukdomar och skadedjur i försöken med spannmål och oljeväxter?

– Det har varit en del bladlöss i spannmålen samt kålmal i vörrapsen. Det har blivit en hel del svampangrepp sedan regnen. Svampangreppen kan behöva graderas fler gånger i år för att fånga upp skillnader i behandlingarna.

Vilket är årets mest spännande försök hos er, enligt dig?

– Föreningen Sveriges Frö- och Oljeväxtodlare, SFO, har ett försök i timotej, där man testar vanligt förekommande ogräspreparat, som tillförs vid olika tidpunkter och i olika doser, för att se om dessa preparat påverkar fröskörden. Det är ett försök som ska ligga i tre år och i år är det andra året man genomför denna serie.

Försöksresa i ogräsförsök
Foto: Kristine Ivarsson

Ola Hallin Försöksledare

ola.hallin@hushallningssallskapet.se
0701-70 92 25

○ RÅDE GÅRD

I och med att vi har en egen kravgodkänd dikobesättning med 90 kalvande kor har vi möjlighet att exempelvis jämföra fodervärden.

**Vilken/vilka försöksgård/ar arbetar du vid?
Beskriv kort er verksamhet.**

– På Hushållningssällskapet Sjuhärads försöksgård Råde Gård har vi störst fokus på vall och grovfoder i våra fältförsök. Bland annat testar vi olika sorter av gräs- och klöverarter, vi gör även försök/projekt ”från frö till foderbord”. I och med att vi har en egen kravgodkänd dikobesättning med 90 kalvande kor har vi möjlighet att exempelvis jämföra fodervärden. Till exempel har vi testat att jämföra ängssvingel med rörsvingel både i odling och utfodring till tjurar. I kommande projekt ska vi bland annat undersöka sent skördad hundäxing och lusern till dikorna som foder under sinperioden.

Det finns också ett stort intresse för fältförsöken med höstetablering av vall samt biodiversitet i vall, där man sår flera olika arter och sorter i samma vall.

Hur är läget vad gäller sjukdomar och skadedjur i försöken med spannmål och oljeväxter?

– Höstsäden ser bra ut, men det har varit mycket

angrepp av mjöldagg. Vårsäden varierar eftersom det var ovanligt blött och kallt vid sådden i våras. Det har varit stora angrepp av fritfluga i havre och majs. Detta beror på att det i samband med fritflugans inflygning var varmt väder, vilket gav en ovanligt intensiv inflygning av fritflugor. Som exempel kan nämnas att vi fram till den 13 maj fångade färre än 4 flugor/dag i blåskålen, medan vi den 15 maj till den 20 maj fångade i snitt 200 flugor/dag.

Vilket är årets mest spännande försök hos er, enligt dig?

– Vi genomför i år två insektsförsök i havre, där olika behandlingar testas mot fritfluga. I det obehandlade ledet ser vi fritflugeskador på mer än 90 procent av huvudskotten i det ena fältförsöket. Vi testar två olika preparat mot fritfluga och behandlar vid tre olika tidpunkter; ett, två respektive tre blad, för att kunna dra slutsatser om preparatens verkningsgrad och rätt tidpunkt för behandling. Vi ser tydliga skillnader mellan de olika leden i form av skador på huvudskott och sidoskott, vilket vi erfarenhetsmässigt vet kommer ge stora skillnader i både skördemängd och i kärnkvalitet.

Effekt och strategi mot fritfluga i havre. Till vänster behandlat i havrens 1-bladstadie, till höger obehandlat
Foto: Ola Hallin

Cristian Nilsson Forsöksledare
cristian.nilsson@hushallningssallskapet.se
0736-20 51 41

○ LILLA BÖSLID

Det som utmärker sig just nu är att det är väldigt blött, det har under en lång period varit mycket nederbörd och det har lett till bärighetsproblem på en del fält.

Vilken/vilka försöksgård/ar arbetar du vid? Beskriv kort er verksamhet.

– Lilla Böslid består av 120 hektar och man odlar både ekologiskt och konventionellt. Jordarterna går från flygsand till mellanlera och man odlar de grödor som passar dessa jordarter.

Man har två utlakningsstationer, en på sandjord och en på lerjord. På dessa stationer tar man prover på markvattnet för att kontrollera utlakningen i dräneringsvattnet. Bland annat kontrollerar man kväveutlakning efter glyfosatfritt vallbrott, där man använder sig av ökad jordbearbetning jämfört med att totalbekämpa vallen med glyfosat. Man kontrollerar även utlakning av fosfor efter strukturkalkning på olika nivåer.

Även Mellbyförsöken, som legat sedan 1980-talet, är en del av verksamheten. De uppkom på grund av de stora problemen med övergödning i bland annat Laholmsbukten och har fungerat som en bas i forskningen kring utlakning.

Utöver fältförsöken jobbar man även med projekt som Odling och mångfald som finansieras genom Bertebo-stiftelsen där syftet är att öka den biologiska mångfalden i odlingslandskapet. Ett annat projekt är ogräshantering i mångårig ekologisk odling.

Hur är läget vad gäller sjukdomar och skadedjur i försöken med spannmål och oljevaxter?

– Det som utmärker sig just nu är att det är väldigt blött, det har under en lång period varit mycket nederbörd och det har lett till bärighets-

problem på en del fält.

Vilket är årets mest spännande försök hos er, enligt dig?

– Det är svårt att välja ett försök, alla är spännande.

Glyfosatfritt vallbrott är ett spännande försök, strukturkalkningsförsöket är ett annat, där man sett att fosforutlakningen minskat med så mycket som 40 procent.

Ett annat spännande försök är ett bevattningsförsök i grynhavre med några olika kvävegödslings- och bevattningsstrategier

Även sortförsöken är intressanta och det är här man ser störst intresse från lantbrukarna. De kommer gärna på fältvandring när man visar dessa.

Totalt sett är det vall, vatten och utlakning som är de viktiga delarna i försöksverksamheten i Halland.

Källare för provtagning av lakvatten
Foto: Cristian Nilsson

Ulrica Dyrland Martinsson **Försöksledare**
ulrika.dyrland-martinsson@hushallningssallskapet.se
010-476 20 31

Det har varit mycket insektsangrepp och som en följd av detta har många grödor drabbats av virus.

**Vilken/vilka försöksgård/ar arbetar du vid?
Beskriv kort er verksamhet.**

– Hushållningssällskapet Skåne har tre försöks-
gårdar, Borgeby, Sandby Gård och Helgegår-
den. Där genomför man försök i dels de vanliga
lantbruksgrödorna som spannmål, dels i horto-
grödor som rucola och rödbetor. Dessutom testar
man bevattningsstrategier och mellangrödor till
hortogrödorna. Man har även haft sortförsök i
hampa och man funderar på att ha gödslingsför-
sök i hampa.

I september genomför man en Hortodag där man
visar upp hortoförsöken.

**Hur är läget vad gäller sjukdomar och
skadedjur i försöken med spannmål och
oljeväxter?**

– Det har varit mycket insektsangrepp och som
en följd av detta har många grödor drabbats av
virus och det är en utmaning att avgöra vad som
är svampangrepp och vad som beror på virus när
man gör avräkningar i försöken. Man börjar se
en del svampangrepp nu, inte bara i spannmålen
utan även i potatis och snart börjar svampbe-
handlingarna även i sockerbetor.

**Vilket är årets mest spännande försök hos
er, enligt dig?**

– I år blir svampförsöken intressanta, det blir fina
utslag. Generellt är alltid hortoförsöken intres-
santa.

Hushållnings
sällskapet